

Postępowanie podatkowe

mgr Beata Grodziska
Katedra Prawa Finansowego

KWESTIE ORGANIZACYJNE

- Kolokwium: 12 stycznia 2020 r. ,
- Forma kolokwium: 2 pytania opisowe oraz 2 kazusy,
- Poprawa kolokwium: ostatnie zajęcia (forma pisemna),
- 1 dozwolona nieobecność, każdą kolejną należy odrobić na konsultacjach prowadzącej odpowiadając na pytanie dotyczące tematyki ostatnich zajęć, w przeciwnym wypadku ocena końcowa zostanie obniżona o pół oceny,
- Na ocenę składa się: ocena z kolokwium oraz aktywność,
- Aktywność= 2 uzyskane plusy oznaczają podwyższenie oceny końcowej o pół oceny,
- Student po plusy zgłasza się po zakończeniu zajęć, jeśli uważa, że na zajęciach wykazał się aktywnością,
- Student przedstawiający referat otrzymuje plusa,

KWESTIE ORGANIZACYJNE

- Literatura: podręcznik pod red. Prof. Borszowskiego "Prawo podatkowe z kazusami i pytaniami", strony: 147-177,
- Ordynacja Podatkowa: dział IV pt. "Postępowanie podatkowe" oraz art. 1, 4, 5 , 6, 7, 8, 9, 10, 13, 22, 26, 28 , 262 OP,
- Wymóg posiadania na każdych zajęciach Ordynacji podatkowej w formie papierowej,
- Każde zajęcia rozpoczynają się od przypomnienia materii z poprzednich zajęć,

UWAGA

- Niniejsza prezentacja nie stanowi wyłączonego materiału do nauki zarówno do kolokwium oraz egzaminu z przedmiotu postępowania podatkowego. Bowiem stanowi on jedynie zarys tego, co zostało omówione na ćwiczeniach. Niezbędnym do pozytywnego zaliczenia jest zapoznanie się z poszczególnymi instytucjami postępowania podatkowego w zalecanym podręczniku oraz Ordynacji podatkowej.

ZASADY POSTĘPOWANIA PODATKOWEGO

Art. 120-129 OP

Zakres normatywny Ordynacji podatkowej

- Art. 1 OP normuje:
 - Zobowiązania podatkowe
 - informacje podatkowe
 - postępowanie podatkowe
 - kontrolę podatkową i czynności sprawdzające
 - tajemnicę skarbową

Definicja podatku

- Ordynacja podatkowa z 29 sierpnia 1997 r. w art. 6 zawiera definicję podatku, która stanowi, że jest to publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz SP, województwa, powiatu, gminy, wynikające z ustawy podatkowej.

Cechy podatku

- **Nieodpłatny**
- **Obowiązkowy**
- **Świadczony na rzecz Skarbu Państwa lub JST**
- **Bezzwrotny**
- **Podstawową daniną publiczną – w rozumieniu art. 217 Konstytucji RP.**
- **Świadczeniem pieniężnym**
- **Powszechny**

Rodzaje podatków

- dochodowe (od osób fizycznych, od osób prawnych)
- przychodowe (np. od gier, pcc)
- majątkowe (od posiadania, władania rzeczą, np. PSD, od nieruchomości)
- obrotowe (np. VAT)
- bezpośrednie (w cenie, np. akcyzowy)
- pośrednie (obok ceny, np. VAT)

Konstrukcja prawna podatku

- **Podmiot podatku**
- **Przedmiot opodatkowania/podatku**
- **Podstawa opodatkowania**
- **Stawka/stawki podatkowe :**
 - kwotowe i procentowe
 - proporcjonalne i progresywne
 - regresywne i degresywne
- **Ulgi i zwolnienia**

- **Podmiot podatku** – to podmiot, na którym ciąży obowiązek podatkowy. W większości przypadków podmiot ten jest jednocześnie zobowiązanym do zapłaty podatku. Wyjątek to instytucja **płatnika** na gruncie podatku dochodowego (np. pracodawca, który jest płatnikiem oblicza wysokość podatku itp. i to on ponosi konsekwencje, gdy podatnik, czyli pracownik, nie dopełni podatku).

- **Przedmiot opodatkowania/podatku** – są to zdarzenia prawne lub faktyczne powodujące powstanie obowiązku podatkowego (np. dochód i przychód w podatkach dochodowych, czy też zakup towarów i usług w podatku VAT).

- **Podstawa opodatkowania** – ściśle związana z przedmiotem podatku, niektórzy twierdzą, że jest to konkretyzacja przedmiotu. Podstawa opodatkowania to określonego rodzaju wielkość (ilość czegoś), która następnie jest **mnożona** przez stawkę podatku (np. w podatku dochodowym od osób fizycznych jest to kwota dochodu). W większości przypadków podstawa jest wyrażona w pieniądzu, ale np. w podatku od nieruchomości wyraża się ją w m², a w podatku akcyzowym w hektolitrach (przy podatku akcyzowym od alkoholu), sztukach (akcyza od papierosów), czy też gigadżulach (akcyza od energii elektrycznej).

- **Stawka/stawki podatkowe** – mamy różne podziały stawek:
- **kwotowe i procentowe** – stawka **kwotowa** występuje w przypadku, gdy podstawa opodatkowania nie jest wyrażona w pieniądzu (np. podatek akcyzowy, podatek od nieruchomości itp.), zaś stawka **procentowa** wtedy, gdy podstawa opodatkowania jest wyrażona w pieniądzu
- **proporcjonalne i progresywne** – stawka **proporcjonalna** to inaczej stawka liniowa, zawsze jest ona taka sama bez względu na podstawę, zaś stawka **progresywna** wzrasta wraz z podstawą opodatkowania
- **regresywne i degresywne** – występują w ramach stawek progresywnych, stawki **regresywne** maleją wraz ze wzrostem podstawy opodatkowania, zaś stawki **degresywne** maleją wraz ze zmniejszaniem się podstawy opodatkowania

- **Ulgi i zwolnienia** – są to przede wszystkim **ulgi systemowe**. Mamy jeszcze ulgi wynikające z o.p. Różnią się one tym, że w przypadku ulgi systemowej nie ma uznaniowości, zaś ulgi z o.p. mają charakter uznaniowy, organ podatkowy ocenia, czy zaistniała przesłanka zastosowania ulgi (ważny interes podatnika lub interes publiczny). Przykładowo większość alimentów w podatku dochodowym od osób fizycznych to ulgi systemowe.

- Każdy podatek ma te wszystkie elementy, choć mogą one wprost nie wynikać z ustawy

Zobowiązanie podatkowe

- *Art. 21 OP. § 1. Zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem: 1) zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa podatkowa wiąże powstanie takiego zobowiązania; 2) doręczenia decyzji organu podatkowego, ustalającej wysokość tego zobowiązania*

- W art. 21 o.p. wskazuje się na wyłącznie dwa **sposoby powstania zobowiązań podatkowych**, a zatem dwa sposoby przekształcenia obowiązku podatkowego w zobowiązanie podatkowe. Niektórzy mówią tutaj o metodach powstawania zobowiązań podatkowych. Doktryna wskazuje czasem inne sposoby. Ustawodawca podatkowy, w odróżnieniu od ustawodawcy cywilnego, wprowadza **zamknięty katalog** tych sposobów. Sposoby powstawania zobowiązań podatkowych z o.p.:

EX LEGE

- **Z mocy samego prawa** – ustawodawca najczęściej posługuje się tym sposobem, ponieważ jest to ekonomiczne (jak np. w podatku od towarów i usług). Jest to swego rodzaju skrót doktryny, w przepisie jest to inaczej sformułowane. Zgodnie z art. 21 §1 o.p. zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem **zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa podatkowa wiąże powstanie takiego zobowiązania**. Muszą zatem być spełnione określone okoliczności wskazane w konkretnej ustawie podatkowej, które powodują przekształcenie obowiązku podatkowego w zobowiązanie podatkowe bez udziału organu podatkowego w formie wydania decyzji.

Decyzja

- **Z mocy decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego** – nie jest to przypadkowe określenie, takiej treści decyzje otrzymuje podatnik. Jest to decyzja podatkowa **o charakterze konstytutywnym**, a zatem decyzja, która tworzy stosunek prawny zobowiązania podatkowego. Do momentu otrzymania decyzji o tej treści zobowiązanie podatkowe nie powstanie w stosunku do konkretnego podatnika. W tym przypadku nie ma znaczenia przygotowanie decyzji, ale jej **doręczenie**

Obowiązek podatkowy

- Obowiązkiem podatkowym nazwiemy **nieskonkretyzowaną powinność poniesienia przymusowego świadczenia** w związku z zaistnieniem zdarzenia określonego w ustawie podatkowej (art. 4 o.p.).

Zobowiązanie podatkowe

- Zobowiązanie podatkowe – w odróżnieniu od obowiązku podatkowego jest to **konkretny stosunek prawny** z zakresu prawa podatkowego. Definicja legalna zobowiązania podatkowego jest zawarta w art. 5 o.p. Zgodnie z nim, zobowiązaniem podatkowym jest wynikające z obowiązku podatkowego **zobowiązanie podatnika do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa lub JST** podatku w wysokości, w terminie oraz w miejscu określonych w przepisach prawa podatkowego. Instytucja zobowiązania podatkowego **wynika z obowiązku podatkowego**.

Obowiązek podatkowy --> zobowiązanie podatkowe

- Postępowanie podatkowe- definicja

- - uregulowany ciąg czynności, w którym bierze udział..... w celu.....

- Postępowanie podatkowe a postępowanie administracyjne
- podobieństwa i różnice (REFERAT)

WAŻNE POJĘCIA

- ORGAN PODATKOWY
- PODATNIK
- PŁATNIK
- INKASENT

ORGAN PODATKOWY

- W prawie podatkowym podmiotami stosunków zobowiązaniowych są organ **podatkowy i podatnik** (lub wyjątkowo inny podmiot).
- W procesie stosowania prawa podatkowego następuje powiązanie z podmiotem abstrakcyjnego stanu faktycznego, co wyraża się w **konkretyzacji** tego stanu oraz **indywidualizacji** podmiotu. Podmiot ten zostaje wtedy obciążony obowiązkiem podatkowym – staje się potencjalnym dłużnikiem w zobowiązaniowym stosunku prawnym.

- **organ podatkowy jako podmiot zobowiązań podatkowych :**
- Ordynacja podatkowa nie zawiera definicji legalnej pojęcia organu podatkowego. W doktrynie przyjmuje się, że jest nim podmiot reprezentujący związek publicznoprawny, w którego zakresie kompetencji leży wykonywanie czynności związanych z wymiarem i poborem podatków. Ustawodawca ogranicza się do wyliczenia organów podatkowych w art. 13 Ordynacji podatkowej.

- Organ podatkowy nie dysponuje pełnym władztwem administracyjnym, gdyż jego wola jako wierzyciela jest ściśle określona w ustawach podatkowych – dysponuje on tylko takimi uprawnieniami jakie wynikają z obowiązującego prawa. Można mówić nawet o jego równorzędnej z podatnikiem pozycji w stosunkach zobowiązaniowych w prawie podatkowym. Powstanie stosunku zobowiązaniowego, którego centralnym elementem jest roszczenie o zapłatę podatku, powstaje niezależnie od woli podatnika (dłużnika) ale również niezależnie od woli organu podatkowego (wierzyciela). Podatkowoprawny stan faktyczny jest bowiem w sposób precyzyjny i całościowy uregulowany w ustawach zawierających konstrukcję poszczególnych podatków.

ART.13 OP- ORGANY PODATKOWE

- - naczelnik US, naczelnik urzędu celno- skarbowego, wójt, burmistrz, prezydent miasta, marszałek województwa,
- - dyrektor izby administracji skarbowej (jak organ I instancji na podstawie odrębnych przepisów, organ odwoławczy od decyzji naczelnika US, naczelnik urzędu celno- skarbowego),
- - SKO- jako organ odwoławczy od decyzji wójta, burmistrza, prezydenta miasta, marszałka województwa,
- - Szef KAS,
- - Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej- w indywidualnych interpretacjach,
- - MF – w ogólnych interpretacjach.
- Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia nadać uprawnienia organów podatkowych:
- - Szef AW, ABW, CBA, Służby Wywiadu Wojskowego, Kontrwywiadu Wojskowego, jeżeli jest to uzasadnione ochroną informacji niejawnych i wymogami bezpieczeństwa państwa.
- Szef KAS sprawuje nadzór ogólny w sprawach podatkowych.

- Organy podatkowe przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. Ustalana jest ona na podstawie odrębnych przepisów. Właściwość rzeczowa- wg przepisów określających zakres ich działania, Właściwość miejscowa- wg miejsca zamieszkania albo adresu siedziby podatnika, płatnika, inkasenta. MF może w drodze rozporządzenia określić właściwość miejscową organów podatkowych w sprawach niektórych zobowiązań podatkowych lub poszczególnych kategorii podatników. Jeśli nastąpi zmiana podstaw właściwości w roku podatkowym, to i tak właściwy jest ten organ, który był właściwy w pierwszym dniu roku podatkowego. **Zasada ciągłości właściwości miejscowej!** Do czasu rozstrzygnięcia sporu o właściwość podejmowane są tylko te czynności niezbędne ze względu na interes publiczny lub interes strony. Zasada: Szef KAS rozstrzyga spory albo dyrektor izby administracji skarbowej.

PODATNIK

- **Pojęcie podatnika:** regulacja w art. 7 OP.:
- Jest to os. Fizyczna, os. Prawna, jednostka organizacyjna mniemająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu. Ustawy podatkowe mogą ustanawiać podatnikami też inne podmioty.

- Podatnik **odpowiada całym swoim majątkiem** za pokrycie długu podatkowego. W odróżnieniu od prawa cywilnego zarówno dług jak i odpowiedzialność są w jednakowym stopniu niezależne od woli podatnika. Ustalenie, że dany podmiot podlega obowiązkowi podatkowemu oznacza równocześnie, że jest on w razie przekształcenia tego obowiązku w zobowiązanie, odpowiedzialny za dług podatkowy, wynikający z treści stosunku zobowiązaniowego.

PŁATNIK

- *Art. 8.OP- Płatnikiem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu.*

- Płatnik pełni rolę pośrednika pomiędzy podatnikiem i organem podatkowym. Podejmuje czynności mające na celu obliczenie i pobranie należności podatkowych. Czynności te mają charakter materialno – techniczny. Przepisy prawa podatkowego nakładają na płatnika obowiązki proceduralne w dziedzinie ustalania należności podatkowych oraz ich poboru a za ich niedopełnienie przewiduje sankcje ujęte w OP.

- Zgodnie z art. 30 OP - Płatnik, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 8, odpowiada za podatek niepobraný lub podatek pobrany a niewpłacony. Odpowiada za należności całym swoim majątkiem. Jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi okoliczność niedopełnienia obowiązku wydaje decyzję o odpowiedzialności podatkowej płatnika, w której określa wysokość należności z tytułu niepobranego lub pobranego, a niewpłaconego podatku.

INKASENT

- *Art. 9. Inkasentem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana do pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu.*

- Rola inkasenta ogranicza się jedynie do wykonania istniejącego już zobowiązaniowego stosunku prawnego w którym dłużnikiem jest podatnik. Jest pośrednikiem między dłużnikiem a wierzycielem. Przyjmuje się, że wierzytelność podatkowa zostaje zrealizowana w momencie pobrania należności podatkowej przez inkasenta.

- Na mocy art. 30 OP, podobnie jak płatnik, inkasent który nie wykonał obowiązków określonych w art. 9, odpowiada za podatek pobrany a niewpłacony. Inkasent odpowiada za należności całym swoim majątkiem. Jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi okoliczność niedopełnienia obowiązku wydaje decyzję o odpowiedzialności podatkowej inkasenta, w której określa wysokość należności z tytułu niepobranego lub pobranego, a niewpłaconego podatku.

- WYNAGRODZENIE PŁATNIKÓW I INKASENTÓW
- **podatki na rzecz budżetu państwa** --> płatnikom i inkasentom przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie z tytułu terminowego wpłacania podatków na rzecz budżetu państwa;
- **podatki stanowiące dochód gminy, powiatu lub województwa** --> wynagrodzenie może przyznać rada gminy, powiatu oraz sejmik województwa
- Wynagrodzenie potrącane jest z kwoty pobranych podatków.

- Aspekty praktyczne wszczęcia postępowania podatkowego i przebiegu postępowania podatkowego

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA PODATKOWEGO- ART. 165 OP

- § 1. Postępowanie podatkowe wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.
- § 2. Wszczęcie postępowania z urzędu następuje w formie postanowienia.
- § 3. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi podatkowemu, z zastrzeżeniem **art. 165a** *postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania*.

Art. 133. OP Strona w postępowaniu podatkowym

- § 1. Stroną w postępowaniu podatkowym jest podatnik, płatnik, inkasent lub ich następca prawny, a także osoba trzecia, o której mowa w art 110–117c, która z uwagi na swój interes prawny żąda czynności organu podatkowego, do której czynność organu podatkowego się odnosi lub której interesu prawnego działanie organu podatkowego dotyczy.
- § 2. Stroną w postępowaniu podatkowym może być również osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej inna niż wymieniona w § 1, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego przed powstaniem obowiązku podatkowego ciąży na niej szczególne obowiązki lub zamierza skorzystać z uprawnień wynikających z tego prawa.

- Charakter interesu prawnego strony w postępowaniu podatkowym

PEŁNOMOCNICTWO

- Rodzaje:
 - ogólne,
 - szczególne,
 - do doręczeń,

- Cechy charakterystyczne poszczególnych pełnomocnictw

Czynności podejmowane w toku postępowania:

- Doręczenia,
- Wezwania,
- Protokoły,
- Adnotacje,
- Metryka sprawy,

DOREŃCZENIA

- Doręczeniu podlegają pisma, zazwyczaj za pomocą poczty lub pracowników organu podatkowego,
- Możliwe doręczenie pełnomocnikowi,
- Możliwe doręczenie elektroniczne,
- Pisma doręcza się za pokwitowaniem w miejscu zamieszkania strony, siedzibie organu podatkowego lub tam, gdzie adresat zostanie zastany,

WEZWANIA- struktura

- Określenie sprawy (kto, po co, w jakim celu),
 - Charakter stawiennictwa adresata wezwania,
-
- Wezwany ma obowiązek stawiennictwa na obszarze WOJEWÓDZTWA
 - Skutek niestawiennictwa: kara porządkowa w wysokości do 2.800 zł (art.262 OP)

PROTOKOŁY

- Zasada postępowania podatkowego związana z protokołami to.....
- Elementy protokołu
- Cechy charakterystyczne protokołu w postępowaniu podatkowym

PROTOKÓŁ A ADNOTACJA

- Adnotacja sporządzana wtedy, gdy przepis nie stanowi o sporządzaniu protokołu,
- Adnotacja podpisana przez pracownika dokonującego czynności,

METRYKA SPRAWY

- Obowiązkowa część akt sprawy,
- Struktura,
- Zasada udostępniania akt sprawy, praworządności, pogłębiania zaufania obywatela do organu podatkowego,

PRZYWRÓCENIE TERMINU W POSTĘPOWANIU PODATKOWYM

- Przestanki- art. 163 i n. OP

ELEMENTY DECYZJI

- - oznaczenie organu podatkowego,
- - datę jej wydania,
- - oznaczenie strony,
- - powołanie podstawy prawnej,
- - uzasadnienie faktyczne i prawne (można odstąpić od uzasadnienia, gdy decyzja uwzględnia w całości żądanie strony),
- - pouczenie o trybie odwoławczym, jeżeli służy od niej odwołanie,
- - podpis osoby upoważnionej, z podaniem imienia, nazwiska oraz stanowiska służbowego, a jeżeli została wydana w formie dokumentu elektronicznego- kwalifikowany podpis elektroniczny. Decyzja wydana w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego może zawierać podpis mechanicznie odtwarzany.
- Przepisy prawa podatkowego mogą określać też inne składniki, które powinna zawierać decyzja. Decyzję doręcza się na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Organ, który ją wydał jest nią związany od chwili ich wydania. Strona może żądać w terminie 14 dni uzupełnienia decyzji, natomiast organ podatkowy może to zrobić w każdym czasie. Uzupełnienie, sprostowanie następuje w drodze decyzji, a odmowa w drodze postanowienia!
- Błędne pouczenie lub jego brak nie może szkodzić stronie. Organ z urzędu lub na żądanie strony może w drodze postanowienia prostować błędy lub inne oczywiste omyłki.

DECYZJA VS POSTANOWIENIE

- Decyzja ostateczna a postanowienie ostateczne

ODOWŁANIE OD DECYZJI W POSTĘPOWANIU PODATKOWYM

- Rozdział 15 Ordynacji Podatkowej
- Art. 220- 235 O.P.

- Termin na odwołanie
- Zakres zaskarżenia
- Gdzie składamy odwołanie
- Pozostałe kwestie formalne odwoływania

- ODOEWŁANIE W KPA VS OP (REFERAT)

- Postępowanie zażaleniowe w postępowaniu podatkowym

- KAZUSY (praca w grupach)

W kazusach na kolokwium należy wykorzystać wiedzę teoretyczną nabytą na ćwiczeniach.

Należy odpowiadać wprost na zadane pytanie.

Nie obowiązuje wymóg wskazywania na kolokwium konkretnej podstawy prawnej, gdyż nie macie Państwo dostępu do aktów normatywnych

Kazus nr 1

- Janina K. otrzymała wezwanie od organu podatkowego znajdującego się w Wielkopolsce, Janina K. mieszka we Wrocławiu. Czy ma obowiązek się stawić?
- Uzasadnij odpowiedź, wskazując postawę prawną.

Kazus nr 2

- Jan K. otrzymał wezwanie do obowiązkowego, osobistego stawiennictwa dnia X o godz. Y w miejscu Z w celu C.
- Jan K. celowo się nie stawiał, jakie konsekwencje mogą wynikać z braku stawiennictwa?

Kazus nr 3

- Jan K. otrzymał dnia 14 listopada 2019 r. decyzję organu podatkowego, z którą nie chce się zgodzić.
- Jakie kroki powinien podjąć Jan K.?

Kazus nr 4

- Jan K. otrzymał dnia 14 listopada 2019 r. decyzję organu podatkowego, z którą nie chce się zgodzić. Dnia 15 listopada 2019 r. źle się poczuł, w szpitalu okazało się, że to stan przed zawałem serca. W szpitalu przebywał do 30 listopada 2019 r.
- Jakie kroki powinien podjąć Jan K.?

Kazus nr 5

- Jan K. pracuje oraz mieszka w Niemczech, udzielił pełnomocnictwa do doręczeń swojej matce, która jest ubezwłasnowolniona częściowo i która mieszka w Polsce. Czy Jan K. postąpił prawidłowo? Uzasadnij odpowiedź.

Kazus nr 6

- Jan K. ma 3 pełnomocników, którym udzielił pełnomocnictwa ogólnego. Któremu z nich a może każdemu organ podatkowy powinien doręczyć określone pismo? Uzasadnij odpowiedź.

DOWODY W POSTĘPOWANIU PODATKOWYM

- Art. 180 OP- jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. Dowodami w postępowaniu podatkowym mogą być w szczególności księgi podatkowe, deklaracje złożone przez stronę, zeznania świadków, opinie biegłych, materiały i informacje zebrane w wyniku oględzin, informacje podatkowe oraz inne dokumenty zgromadzone w toku działalności analitycznej KAS, czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, kontroli celno- skarbowej, materiały zgromadzone w toku postępowania karnego albo w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe.

- **Oględziny** umożliwiają bezpośrednie poznawanie działalności podatnika. Mają one głównie na celu zabezpieczenie dokumentów, akt i innych środków dowodowych znajdujących się u podatnika oraz stwierdzenie aktualnego stanu faktycznego. Stanowi to równocześnie wstępny etap kompleksowej kontroli realizowanej w miejscu wykonywania działalności gospodarczej.

- Podstawowe znaczenie dla udziału podatnika w postępowaniu podatkowym mają **zeznania i deklaracje podatkowe**. W OP przyjęto szerokie rozumienie deklaracji podatkowych - są nimi bowiem nie tylko deklaracje sensu stricte, lecz także zeznania podatkowe, wykazy, zestawienia, a nawet informacje (art. 3 pkt 5). W literaturze wyraźnie odróżnia się jednak deklarację podatkową od zeznania.

- **Zeznanie** - wiąże się w zasadzie z sytuacją, gdy zobowiązanie podatkowe powstaje w każdym przypadku na mocy decyzji organu podatkowego, a podatnik w zeznaniu przedstawia swego rodzaju wniosek co do istnienia stanu faktycznego podlegającego opodatkowaniu oraz jego rozmiarów.

- **Deklaracja podatkowa** - odnosi się z reguły do przypadków, gdy obowiązek obliczenia podatku ciąży na podatniku (samoobliczanie podatkowe), a więc podatnik nie tylko przedstawia związany z nim stan faktyczny, lecz ma także obowiązek ustalenia istnienia obowiązku podatkowego oraz przekształcenia go w zobowiązanie podatkowe.

- **Wykaz** - stanowi szczególny rodzaj zeznania i wiąże się w zasadzie z podatkiem od nieruchomości.

- **Informacje** - mają niewiele wspólnego z deklaracjami i zeznaniami.

- Księgami podatkowymi w rozumieniu OP są (przyjęto szerokie rozumienie księgi podatkowej):
 - - księgi rachunkowe
 - - podatkowe księgi przychodów i rozchodów
 - - ewidencje i rejestry, do których prowadzenia, dla celów podatkowych, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązani są podatnicy, płatnicy lub inkasenci

- Księgi podatkowe:
- - są to dowody z dokumentów o charakterze prywatnym
- - mają podstawowe znaczenie w postępowaniu
- - w przeciwieństwie do innych dokumentów prywatnych mają taką samą moc dowodową jak dokumenty publiczne (stanowią dowód tego, co zostało ujęte w ich zapisach)
- - prowadzone prawidłowo zawierają zapisy rzeczywistego przebiegu zdarzeń faktycznych i prawnych istotnych z punktu widzenia podatkowoprawnego stanu faktycznego
- - mają szczególną moc dowodową w postępowaniu podatkowym - organ podatkowy powinien opierać na nich swe ustalenia, o ile nie uzna ich zapisów za nierzetelne lub wadliwe
- - odrzucenie ksiąg jako wadliwych może być dokonane jedynie wtedy, gdy wady księgi mają istotne znaczenie dla sprawy podatkowej; musi być uzasadnione
- - mogą być prowadzone przy użyciu programów komputerowych

- Oszacowanie podstawy opodatkowania

- Organ podatkowy może ustalić podstawę opodatkowania **metodą szacunkową**, gdy:
 - - księgi zostaną pominięte jako dowód, a podatnik nie dysponuje innymi wiarygodnymi dowodami ani też dowodów tego rodzaju nie może uzyskać organ podatkowy
 - - brak jest danych niezbędnych do jej określenia, a także gdy dane z ksiąg nie pozwalają na jej określenie - **kluczowy warunek**
 - - podatnik naruszył warunki uprawniające do korzystania ze zryczałtowanej formy opodatkowania
- Szacunkowe ustalenie podstawy opodatkowania ma charakter uznaniowy, ale nie może oznaczać **dowolności** działania organu. Jego obowiązkiem jest zgromadzenie odpowiednich danych oraz zastosowanie optymalnej w określonych warunkach metody oszacowania. Szacunek nie może być dowolny, sprzeczny z logiką i zasadami doświadczenia życiowego.

- Dowody w postępowania podatkowym a administracyjnym (REFERAT)

- TRYBY WZURUSZANIA DECYZJI OSTATECZNYCH
- Na kolokwium wymagana jest znajomość 4 przesłanek dotyczących omówionych trybów wzruszania decyzji ostatecznych.

- Postępowania szczególne (w sprawie odpowiedzialności podatkowej, w sprawie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, związane z wykonaniem zobowiązań podatkowych) i ich specyfika

- Wykładnia i stosowanie prawa podatkowego- podsumowanie

- KAZUSY (praca w grupach)